

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти

АТРОЩЕНКО Т.О.

**Теорія і практика формування
міжетнічної толерантності майбутніх
учителів початкової школи**

Збірник тестових завдань з курсу

для студентів денної та заочної форми навчання
спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Магістр»

Мукачево
МДУ 2020

УДК 378:373.3.011.3-051:316.72:316.647.5(079.1)(075.8)

ТЗЗ

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
протокол № 9 від 21.05.2020 р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки дошкільної та
початкової освіти
протокол № 14 від 14.05.2020р.*

Рецензент

Горват М.В. - к.п.н., доцент, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти МДУ

ТЗЗ

Атрощенко Т.О. **Теорія і практика формування міжетнічної толерантності майбутніх учителів початкових класів:** збірник тестових завдань з курсу для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Магістр» / Т.О. Атрощенко. - Мукачево : МДУ, 2020. - 49 с. (1,53 др.арк.)

Анотація.

У навчально-методичному виданні представлені тестові завдання з курсу «Теорія і практика формування міжетнічної толерантності майбутніх учителів початкових класів» для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Магістр» денної та заочної форми навчання. Матеріали видання будуть корисними для здобувачів вищої освіти та викладачів в умовах дистанційного навчання.

© МДУ, 2020

© Атрощенко Т.О., 2020

Зміст

Вступ	4
Програма навчальної дисципліни	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ	8
Тема 1. Передумови виникнення і розвитку полікультурної освіти у світі	8
Тема 2. Полікультурна освіта як фактор формування толерантних стосунків	13
Тема 3. Етнопедагогічна компетентність в полікультурній освіті	17
Тема 4. Поняття «толерантність» та «міжетнічна толерантність»	22
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ	26
Тема 5. Науково-теоретичні основи формування міжетнічної толерантності майбутнього вчителя початкової школи в процесі професійної підготовки	26
Тема 6. Формування міжетнічної толерантності майбутніх учителів початкових класів	30
Тема 7. Підготовка майбутнього вчителя до виховання міжетнічної толерантності та культури міжнародного спілкування в учнів початкової школи	35
Тема 8. Специфіка взаємодії майбутнього вчителя початкової школи з батьками в умовах поліетнічного середовища	40
Критерії оцінювання	45
Ключі до розв'язання тестів	45
Список використаних та рекомендованих джерел	47

Вступ

Україна належить до багатонаціональних держав, де поряд з українцями проживають представники інших етносів. У зв'язку з поліетнічною природою держави, Україна серед найважливіших пріоритетів своєї національної політики визначає необхідність відновлення в усій повноті духовного життя етнічних спільнот. Необхідність толерантного співіснування великих і малих етнічних і національних спільнот породжує потребу оновлення змісту освіти, збагачення її полікультурним змістом, що дозволить враховувати національні (етнічні) розбіжності, включати багато типів, моделей і ціннісних педагогічних орієнтацій, відповідних світогляду і запитам різних груп населення. Адекватне відображення цих ідей в освіті – об'єктивна потреба багатонаціональних держав.

Однією із навчальних дисциплін, які сприяють підготовці майбутніх педагогів до здійснення професійної діяльності відповідно до вимог полікультурної освіти є «Теорія і практика формування міжетнічної толерантності майбутніх учителів початкової школи», що вивчається студентами 2 курсу ОС «Магістр» спеціальності 013 «Початкова освіта». Мета даної дисципліни - сприяння засвоєнню студентами на міждисциплінарній основі найважливіших понять і категорій полікультурної освіти, технологій діагностики і формування міжетнічної толерантності, полікультурного виховання і оцінки реальних педагогічних ситуацій в умовах полікультурної взаємодії.

Завдання дисципліни: ознайомлення з основними науковими концепціями міжетнічної толерантності; розвиток компетенцій і навичок формування основ міжетнічної толерантності в умовах поліетнічного регіону; використання науково-обґрунтованих методів і сучасних інформаційних технологій в організації власної професійної діяльності в умовах поліетнічного регіону; формування умінь і навичок, необхідних для діагностики міжетнічної толерантності на різних рівнях функціонування; формування умінь і навичок, необхідних для практичного використання тренінгових програм, направлених на формування міжетнічної толерантності у різних вікових та етнічних групах; участь в розробці індивідуальних траєкторій полікультурного розвитку; створення умов для повноцінного навчання, виховання, взаємодії і спілкування в багатонаціональному колективі; організація спільної діяльності і міжособистісної взаємодії суб'єктів полікультурного освітнього середовища.

Сьогодні вимагає активно використовувати в навчальному процесі вищої школи тестові завдання, які не лише урізноманітнюють форми контролю успішності навчання, але мають змістове навантаження

щодо самостійного засвоєння знань студентами. Відповідно, до кожної теми навчальної дисципліни «Теорія і практика формування міжетнічної толерантності майбутніх учителів початкової школи», нами розроблено тестові завдання, виконання яких сприятиме глибшому розумінню студентами тих чи інших аспектів змістової проблематики дисципліни, надасть проблемно-орієнтованого характеру процесу засвоєння ними матеріалу.

Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ

Тема 1. Передумови виникнення і розвитку полікультурної освіти у світі

Зародження і розвиток полікультурної освіти в США і Канаді.

Полікультурна освіта в Західній Європі.

Полікультурна освіта в Австралії.

Полікультурне виховання в Азії і Африці.

Розвиток полікультурної освіти в СРСР і на пострадянському просторі.

Сучасна етнічна картина світу.

Тема 2. Полікультурна освіта як фактор формування толерантних стосунків

Проблеми культурної взаємодії в контексті полікультурного і поліетнічного освітнього простору.

Культурна та громадянська ідентичність в умовах полікультуралізму.

Етнокультурні відносини. Норми і правила поведінки в полікультурному суспільстві.

Культурна дистанція і міжкультурні конфлікти.

Регіональні аспекти полікультурної освіти.

Тема 3. Етнопедагогічна компетентність в полікультурній освіті

Пріоритетні виховні завдання полікультурної освіти.

Етнопедагогічна компетентність в полікультурній освіті.

Структура полікультурної компетентності педагога.

Педагогічні технології в полікультурній освіті.

Тема 4. Поняття «толерантність» та «міжетнічна толерантність»

Етимологія поняття «толерантність». «Толерантність», «терпимість» та «інтолерантність».

Роль толерантності в загальній «картині світу» особистості.

Національна політика України. Національний склад України і Закарпатської області.

Етимологія поняття «міжетнічна толерантність».

Особистісно орієнтована педагогіка в створенні умов формування міжетнічної толерантності особистості.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ

Тема 5. Науково-теоретичні основи формування міжетнічної толерантності майбутнього вчителя початкової школи в процесі професійної підготовки

Полікультурна компетентність як умова ефективної професійної діяльності вчителя в полікультурному середовищі.

Міжетнічна толерантність як складова професіоналізму майбутнього вчителя початкової школи.

Роль полікультурного середовища ЗВО у формуванні міжетнічної толерантності майбутніх учителів початкової школи.

Тема 6. Формування міжетнічної толерантності майбутніх учителів початкової школи

Формування міжетнічної толерантності майбутніх учителів початкової школи в процесі теоретичної професійної підготовки.

Особливості формування міжетнічної толерантності вчителя під час практики.

Роль позааудиторної професійно спрямованої роботи у формуванні міжетнічної толерантності майбутніх учителів початкової школи.

Тема 7. Підготовка майбутнього вчителя до виховання міжетнічної толерантності та культури міжнаціонального спілкування в учнів початкової школи

Теоретичні аспекти формування міжетнічної толерантності у молодших школярів.

Готовність до виховання міжетнічної толерантності як особистісно-професійна властивість майбутнього вчителя початкової школи.

Основні тенденції, шляхи та засоби підготовки майбутніх учителів до виховання міжетнічної толерантності та культури міжнаціонального спілкування в учнів початкової школи на уроках та в позаурочні години.

Тема 8. Специфіка взаємодії майбутнього вчителя початкової школи з батьками в умовах поліетнічного середовища

Сім'я як соціально-педагогічний феномен.

Специфіка взаємодії сім'ї та школи в поліетнічному середовищі.

Попередження помилок та конфліктних ситуацій у педагогічній взаємодії з батьками в поліетнічному середовищі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ

ТЕМА 1. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТКУ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ У СВІТІ

1. Серед малих етнокультурних груп, породжених історичними, соціальними, культурними та іншими особливостями, можна умовно виділити наступні типи суб'єктів виховання і навчання:

Відповідь:

- 1) корінні (автохтонні) групи, що не володіють державно-культурною автономією: індіанці, народності Півночі в США, Канаді, російської Півночі і Далекého Сходу, данці, сорби в Німеччині, корсиканці, баски, ельзасці у Франції, валлійці, ірландці у Великобританії, аборигени Австралії, курди в Іраку і Туреччині, айни, аборигени Окінави в Японії, бербери в Алжирі, цигани в Європі та ін.;
- 2) корінні (автохтонні) групи, що мають державно-культурну автономію і самостійність: титульні етноси в етнічних республіках Росії, баски, каталонці в Іспанії, шотландці у Великобританії, дунгани і уйгури в Китаї та ін.;
- 3) національні меншини, що оформилися протягом Нового і Новітнього часу: афро- і латиноамериканці в США і Канаді, діаспори вірмен, німців, корейців, росіян, китайців, індусів та ін.;
- 4) «нова імміграція» другої половини ХХ - початку ХХІ століття.

2. Програма підтримки різноманіття культур, розроблена Національною асоціацією полірасового виховання Великобританії у 1970-і роки, передбачає:

Відповідь:

- 1) введення інформації про національні меншини, які проживають в країні у шкільні навчальні посібники;
- 2) спеціальні заняття в школах з ознайомлення дітей з культурою проживають в країні етнічних і расових меншин;
- 3) створення посібників для учнів з етнічних і расових меншин;

- 4) створення окремих шкіл для учнів етнічних і расових меншин з можливістю навчання дітей рідною для них мовою.
- 3. Модель інтеграції мігрантів в умови нового соціуму, при якій отримання людьми громадянства відбувається за принципом права за місцем народження, називається:**
- Відповідь:
- 1) республіканською;
  - 2) полікультурною;
  - 3) національною;
  - 4) регіональною.
- 4. Збереження мігрантом своєї культурної ідентичності при об'єднанні в єдину спільноту на новій значущій основі – це:**
- Відповідь:
- 1) адаптація;
  - 2) інтеграція;
  - 3) акультурація;
  - 4) міжетнічна толерантність.
- 5. Вперше проблеми полікультурної освіти в США були поставлені у:**
- Відповідь:
- 1) 1930-1940 рр.;
  - 2) 1940-1950 рр.;
  - 3) 1950-1960 рр.;
  - 4) 1960 р.
- 6. «Міфічна англо-американська культура вимагала від етнічних меншин пройти процес самовідчуження», а «...культурна асиміляція іммігрантів та кольорового населення аж ніяк не стала гарантією повноцінного включення в життя суспільства» стверджував:**
- Відповідь:
- 1) М.Каган;
  - 2) Дж.Бенкс;
  - 3) Д.Раск;
  - 4) Ж.Вінсон.
- 7. Перший етап розвитку полікультурної освіти в Європі:**
- Відповідь:
- 1) кінець 1950-х – поч.1970-х рр.;

- 2) кінець 1950-х – кінець 1960-х рр.;
- 3) кінець 60-х рр. XX ст.;
- 4) 1970-ті рр.

8. Африканський погляд на світ, що визначає специфіку полікультурної освіти:

Відповідь:

- 1) дослідне мислення;
- 2) общинність;
- 3) усна культурна традиція;
- 4) усі варіанти.

9. Полікультурна освіта в Європі - це:

Відповідь:

- 1) процес і результат цілеспрямованої підготовки учнів до постійної взаємодії у побудові інтегрованого, змінюваного суспільства на основі розвитку здатності сприймати фактор наявності культурного розмаїття;
- 2) освіта, яке підкреслює роль етнокультурних або расових особливостей та відмінностей учнів;
- 3) освіта, яка виникла в ситуації наявності двох або більше культур і прагне забезпечити визнання відмінностей;
- 4) процес формування полікультурної компетентності особистості.

10. Західний погляд, що визначає специфіку полікультурної освіти:

Відповідь:

- 1) конкуренція;
- 2) індивідуалізм;
- 3) письмова культурна традиція;
- 4) усі варіанти.

11. Автор цитати «...людина XX століття (в Європі, Азії, Африці) стоїть перед завданням... поєднати, осмислити в єдності - не зводячи одне до одного - різні, прямо протилежні змісти буття, гранично загальні та єдині змісти - східний і західний...»:

Відповідь:

- 1) В.Біблер;
- 2) М.Каган;
- 3) А.Хуторський;
- 4) М.Бахтін.

12. Передбачає існування у світі великої кількості самостійних, незалежних духовних сутностей, він не дозволяє розмежовувати культури на високорозвинуті та примітивні, окреслює нову практику взаємодії культур:

Відповідь:

- 1) егоцентризм;
- 2) плюралізм;
- 3) монополізм;
- 4) етноцентризм.

13. В якій країні реалізується «полімовний проєкт», в рамках якого білінгвальне навчання адресується учням з мінімальним знанням англійської мови, а також учням, які слабо знають рідну (неанглійський) мову:

Відповідь:

- 1) США;
- 2) Японії;
- 3) Австралії;
- 4) Австрії.

14. В якій країні білінгвізм, тобто навчання на двох офіційних мовах - англійській і французькій, - гарантований Конституцією:

Відповідь:

- 1) США;
- 2) Канаді;
- 3) Австралії;
- 4) Франції.

15. У школах якої країни функціонує найбільш поширена модель двомовного навчання дітей національних меншин, відома під назвою перехідної програми «transitional bilingual education»:

Відповідь:

- 1) США;
- 2) Канаді;
- 3) Австралії;
- 4) Великобританії.

16. Соціальний і ментальний конструкт, характерний для конкретної етнокультурної групи – це:

Відповідь:

- 1) етнічна картина світу;
- 2) національність;

- 3) народність;
- 4) поліетнічність.

17. У якій країні в середині 1980-х рр. офіційно визнана необхідність освіти в дусі культурного діалогу та врахування культурного різноманіття:

Відповідь:

- 1) США;
- 2) Канаді;
- 3) Угорщині;
- 4) Великобританії.

18. В якій країні у одному із документів «Рекомендації інтеркультурної освіти і шкільна освіта» (1996) пропонується перетворити школу в інструмент «отримання знань і прийняття інших способів життя та культурної ідентичності».

Відповідь:

- 1) США;
- 2) ФРН;
- 3) Угорщині;
- 4) Великобританії.

19. Позиція відомого політика «...діалог культур не означає, що західна традиція виховання повністю сприймає етичні та культурні норми ісламу, зокрема ідеї нерівності та дискримінації жінок»:

Відповідь:

- 1) А.Меркель;
- 2) І.Рау;
- 3) Дж.Буша;
- 4) Х.Клінтон.

20. Обов'язкове вивчення іноземної мови - досить рідкісний випадок в університетах:

Відповідь:

- 1) США;
- 2) Франції;
- 3) Угорщині;
- 4) Німеччини.

ТЕМА 2. ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНИХ СТОСУНКІВ

- 1. Етнічну ідентичність розуміють як систему ціннісних відносин людини до етнічного середовища, тобто до всіх типів етнічних ознак: клімато-географічних, ... і соціокультурних:**

Відповідь:

- 1) антропо-біологічних;
  - 2) національних;
  - 3) фізіологічних;
  - 4) расових.
- 2. Згідно з акультураційним підходом, освіта в полікультурному суспільстві повинно орієнтуватися на:**

Відповідь:

- 1) культуру мігрантів;
- 2) культурний плюралізм;
- 3) культуру домінуючої нації;
- 4) культуру національної меншини, представники якої навчаються.

- 3. Феномен полікультурності є пріоритетною галуззю досліджень у світовій педагогіці з ... по теперішній час:**

Відповідь:

- 1) початку XX ст.;
  - 2) 60-х рр. XX ст.;
  - 3) 60-х рр. XIX ст.;
  - 4) 60-х рр. XVIII ст.
- 4. Згідно із визначенням Ю.Бромля, ... - це історично сформована група людей, які володіють загальними відносно стабільними особливостями культури і психіки, а також усвідомленням своєї єдності:**

Відповідь:

- 1) нація;
  - 2) етнос;
  - 3) народ;
  - 4) національна меншина.
- 5. Процес, що полягає в створенні умов для формування у особистості світоглядної установки на конструктивну співпрацю на основі залучення до етнічної, української та світової культур, - це:**

Відповідь:

- 1) виховання толерантності;
- 2) демократична освіта;
- 3) полікультурна освіта;
- 4) полікультурне виховання.

6. Спрощений, схематизований образ етнічної групи, який характеризується високим ступенем узгодженості індивідуальних уявлень, - це:

Відповідь:

- 1) етнічний стереотип;
- 2) етнічний код;
- 3) спільна мета;
- 4) міжетнічна толерантність.

7. Усвідомлення індивідом або групою своєї расової, національної, статевої, етнічної, інтелектуальної або громадянської належності, внутрішнє самовідчуття у певній якості - це:

Відповідь:

- 1) міжетнічна толерантність;
- 2) ідентичність;
- 3) полікультурність;
- 4) інтолерантність.

8. Міжнародний адаптаційний полікультурний освітній простір покликаний реалізувати:

Відповідь:

- 1) ціннісне ставлення до людини, гуманізацію відносин між людьми;
- 2) повернення освіти у контекст культури та її регіоналізація, прилучення особистості до культури за допомогою освіти;
- 3) підвищення педагогічної культури в усіх сферах діяльності;
- 4) розвиток у школярів світогляду, позбавленого критичного погляду на явища навколишнього світу і суспільного життя.

9. Термін «полікультурна освіта» виник в рамках ... підходу до вивчення цієї дисципліни:

Відповідь:

- 1) соціально-психологічного;
- 2) акультураційного;
- 3) акмеологічного;
- 4) діалогічного.

10. Активним прихильником діалогового підходу до полікультурного утворення і автором сучасної європейської концепції багаторакурсної освіти:

Відповідь:

- 1) У.Шмідт;
- 2) М.Хоманн;
- 3) В.Біблер;
- 4) С.Ністо.

11. Вчені виділяють три дослідних підходи до розуміння сутності полікультурної освіти: акультураційний, соціально-психологічний і:

Відповідь:

- 1) полікультурний;
- 2) діалогічний;
- 3) культурологічний;
- 4) акмеологічний.

12. Які з перерахованих принципів слід віднести до принципів полікультурної освіти:

Відповідь:

- 1) полікультурна освіта - це антирасистська освіта, якою відхилено расизм в усіх формах його прояву; озброєння уміннями активно протистояти дискримінації в конкретній життєвій ситуації ненасильницьким шляхом, щоб не допустити її повторення;
- 2) виховання для співіснування соціальних груп різних рас, релігій, етносів;
- 3) виховання міжетнічної толерантності, готовності до взаємного співробітництва;
- 4) коло знань, яке відбирає особистість для свого розвитку, задоволення інтересів, схильностей, потреб.

13. Оберіть найбільш точне формулювання визначення полікультурної освіти:

Відповідь:

- 1) полікультурна освіта – це ідея, концепція, філософія;
- 2) полікультурна освіта – це реформаторський рух;
- 3) полікультурна освіта – це ідея і рух за реформування;
- 4) полікультурна освіта – це нова освітня стратегія, яка визначає структурно-змістову організацію навчально-виховного процесу на основі принципів гуманізму, демократизму, діалогу культур.

14. Оберіть варіант відповіді, яка найбільш точно формулює мету полікультурної освіти:

Відповідь:

- 1) формування умінь спілкуватися і співпрацювати з людьми різних національностей, рас, віросповідань, виховання розуміння своєрідності інших культур, викорінення негативного ставлення до них;
- 2) розвиток особистості, здатної до активної та ефективної життєдіяльності в багатонаціональному і полікультурному середовищі;
- 3) можливість рівних прав на освіту і виховання;
- 4) освіта національних меншин.

15. Поняття «полікультурна освіта» вперше з'явилося у:

Відповідь:

- 1) США;
- 2) Росії;
- 3) Європі;
- 4) СРСР.

16. Як називається модель полікультурної освіти за Дж. Бенксом, в якій етнічний компонент доповнює основний зміст, який залишається англо-американським:

Відповідь:

- 1) контрибутивно-додаткова;
- 2) монокультурна;
- 3) антиполікультурна;
- 4) трансформативна.

17. Модель полікультурної освіти за Дж. Бенксом, в якій зміст освіти переробляється із багатонаціональної точки зору:

Відповідь:

- 1) трансформативна;
- 2) монокультурна;
- 3) практична;
- 4) проблемна.

18. Автор концепції міжкультурного діалогу:

Відповідь:

- 1) Ж.Піаже;
- 2) В.Біблер;
- 3) М.Каган;

4) М.Бахтін.

19. Причини виникнення міжкультурних конфліктів:

Відповідь:

- 1) недостатнє знання мови та пов'язане з цим непорозуміння між партнерами по комунікації;
- 2) культурні відмінності між народами;
- 3) релігійні уподобання;
- 4) усі варіанти.

20. Результат самоідентифікації особистості в культурному, національному, соціальному планах:

Відповідь:

- 1) сформована міжетнічна толерантність;
- 2) визнання особистістю своїх природних прав;
- 3) самовизначення особистості;
- 4) симуляція ідентифікації.

ТЕМА 3. ЕТНОПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В ПОЛІКУЛЬТУРНІЙ ОСВІТІ

1. Концепції полікультурної освіти фокусуються на кількох загальних педагогічних принципах:

Відповідь:

- 1) виховання людської гідності та високих моральних якостей;
- 2) виховання для співіснування із соціальними групами різних рас, релігій, етносів та ін.;
- 3) визнання взаємної відповідальності за позитивний характер міжетнічного та міжкультурного спілкування;
- 4) усі варіанти.

2. Оберіть із запропонованих варіантів найбільш точно визначення поняття «культура»:

Відповідь:

- 1) культура - це атрибути поведінки, призначені для розуміння один одного;
- 2) культура - це сукупність виробничих, суспільних і духовних досягнень людей;
- 3) культура - це різні форми поведінки індивіда;
- 4) культура - це перетворення, поліпшення, облагороджування тілесних, душевно-духовних нахилів та здібностей людини.

3. Педагогіка діалогу культур забезпечує чотири групи результатів, серед яких:

Відповідь:

- 1) рівні можливості навчання;
- 2) обізнаність про різноманіття культур;
- 3) полікультурність програм навчання;
- 4) усі варіанти.

4. Сучасна політика більшості країн Європи щодо виховання дітей національних меншин орієнтована на:

Відповідь:

- 1) збереження культури національних меншин;
- 2) відокремлення національних меншин від домінуючої нації;
- 3) інтеграцію національних меншин в культуру домінуючої нації;
- 4) подолання інтолерантності.

5. Поняття «етнопедагогіка» ввів у наукову літературу:

Відповідь:

- 1) Г.Волков;
- 2) Я.Коменський;
- 3) Ж.Піаже;
- 4) С.Виготський.

6. Складне багатокомпонентне особистісне утворення, що є результатом полікультурної освіти і ґрунтується на засадах теоретичних знань та об'єктивних уявлень про етнокультурне різноманіття світу, реалізується через уміння, навички і моделі поведінки:

Відповідь:

- 1) полікультурна компетентність;
- 2) міжетнічна толерантність;
- 3) інтолерантність;
- 4) діалог культур.

7. Вставте пропущене слово у наступне твердження: «полікультурна освіта - це утворення, побудоване на ідеях підготовки підростаючого покоління до життя в умовах ... і полікультурного середовища»:

Відповідь:

- 1) природного;
- 2) міського;
- 3) багатонаціонального;
- 4) сприятливого.

8. Зміст ... аспекту полікультурного виховання передбачає врахування культурних і виховних інтересів різних етнічних груп:

Відповідь:

- 1) етнопедагогічний;
- 2) плікультурного;
- 3) багатонаціональний;
- 4) сприятливого.

9. У педагогіці основоположником полікультурного виховання можна вважати:

Відповідь:

- 1) К.Ушинського;
- 2) В.Сухомлинського;
- 3) С.Русову;
- 4) Я.Коменського.

10. Розглядав питання полікультурного виховання в контексті взаємозв'язку та взаємовпливу національного й загальнолюдського:

Відповідь:

- 1) М.Драгоманов;
- 2) В.Сухомлинський;
- 3) К.Ушинський;
- 4) Я.Коменський.

11. Полікультурна підготовка майбутніх педагогів в системі професійної освіти включає два взаємопов'язаних напрямки:

Відповідь:

- 1) загально-соціальний;
- 2) дидактичний;
- 3) професійний;
- 4) полікультурний.

12. Полікультурна компетентність вчителя:

Відповідь:

- 1) інтегративна особистісно-професійну якість, яка обумовлює його здатність ефективно брати участь у соціальних процесах полікультурного суспільства, здійснювати міжкультурну взаємодію, враховувати полікультурний склад суб'єктів професійної діяльності;
- 2) відповідний набір полікультурних знань, умінь і навичок;

- 3) здатність до професійної діяльності в умовах полікультурного регіону;
- 4) усі варіанти.

13. Структурні компоненти полікультурної компетентності вчителя:

Відповідь:

- 1) когнітивний;
- 2) мотиваційно-ціннісний;
- 3) професійний;
- 4) полікультурний.

14. Завдання полікультурного виховання припускають національну інтерпретацію загальнолюдських цінностей, обумовлену менталітетом конкретного народу, вважає:

Відповідь:

- 1) Г.Дмітрієв;
- 2) О.Гукаленко;
- 3) О.Гуренко;
- 4) О.Джуринський.

15. Етнопедагогічна компетентність учителя національної школи передбачає:

Відповідь:

- 1) знання етнопедагогічних понять і факторів;
- 2) знання психологічних механізмів оволодіння традиційною педагогічною культурою;
- 3) знання освітньої мети навчальних предметів на основі традиційної педагогічної культури;
- 4) усі відповіді.

16. Етнопедагогічна компетентність як соціокультурне явище передбачає готовність і здатність педагога:

Відповідь:

- 1) володіти етнопедагогічними та етнопсихологічними знаннями;
- 2) удосконалювати способи, методи, прийоми і засоби залучення до національної культури, народного мистецтва, звичаїв, традицій;
- 3) включатися у міжкультурну взаємодію в процесі етнопедагогічної діяльності в полікультурному освітньому середовищі;
- 4) усі відповіді.

17. Реалізація технології вивчення педагогічних традицій народів передбачає:

Відповідь:

- 1) побудову полікультурного простору етнопедагогічної освіти на основі звичаїв і обрядів;
- 2) порівняльний розгляд культур народів, їх традиційної культури виховання;
- 3) уміння включатися у міжкультурну взаємодію в процесі етнопедагогічної діяльності в полікультурному освітньому середовищі;
- 4) усі відповіді.

18. Полікультурний аспект у формуванні етнопедагогічної компетентності педагога акцентує увагу на:

Відповідь:

- 1) вивченні сутності етносу;
- 2) входження у полікультурне освітнє середовище;
- 3) врахування особливостей міжетнічної комунікації;
- 4) усі відповіді.

19. Етнопедагогічна компетентність – це:

Відповідь:

- 1) етнопедагогічні знання, уміння і позитивний досвід вирішення етнопедагогічних завдань;
- 2) уміння враховувати особливості того чи іншого етносу у ході професійної діяльності;
- 3) знання особливостей міжетнічної комунікації та специфіки освітніх традицій етносу;
- 4) усі відповіді.

20. Певна кваліфікація і сукупність знань, необхідних для здійснення професійної діяльності в умовах поліетнічного освітнього середовища:

Відповідь:

- 1) етнопедагогічна компетентність;
- 2) полікультурна освіта;
- 3) міжетнічна толерантність;
- 4) немає правильної відповіді.

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ «ТОЛЕРАНТНІСТЬ» ТА «МІЖЕТНІЧНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ»

1. Вперше цей термін ввів у вживання англійська імунолог П. Медавар для позначення стану, протилежного несприйнятливості до трансплантату:

Відповідь:

- 1) імунітет;
- 2) толерантність;
- 3) полікультурність;
- 4) інтолерантність.

2. Структура ... представлена наступними компонентами: когнітивний, емоційний, особистісний, конативний й етнічно-орієнтований, які мають наступні рівні прояву: гностичний, афективний, мотиваційно-ціннісний, поведінковий та ідентифікаційний:

Відповідь:

- 1) крос-культурної взаємодії;
- 2) міжетнічної толерантності;
- 3) полікультурності;
- 4) мультикультурності.

3. Гностичний рівень прояву міжетнічної толерантності включає:

Відповідь:

- 1) знання і уявлення про міжетнічну толерантність;
- 2) знання і уявлення про національний характер;
- 3) знання і уявлення про міжетнічні конфлікти, стереотипи;
- 4) усі варіанти вірні.

4. Афективний рівень прояву міжетнічної толерантності:

Відповідь:

- 1) проявляється на рівні емоційності та в терпимому ставленні до інших;
- 2) проявляється у самовладанні, витримці, сприйнятті і оцінці своїх дій та інших людей з точки зору толерантної культури;
- 3) це - знання і уявлення про міжетнічні конфлікти, стереотипи;
- 4) усі варіанти вірні.

5. Мотиваційно-ціннісний рівень прояву міжетнічної толерантності включає:

Відповідь:

- 1) спрямованість особистості, її мотивацію;
- 2) поширення ціннісної орієнтації на діяльність;
- 3) ригідність як рису особистості;
- 4) усі варіанти вірні.

6. Поведінковий рівень прояву міжетнічної толерантності включає:

Відповідь:

- 1) толерантну комунікативність;
- 2) комунікативну настанову;
- 3) знання і уявлення про міжетнічні конфлікти, стереотипи;
- 4) усі варіанти вірні.

7. Складне особистісне утворення, яке дозволяє особистості вільно та успішно взаємодіяти з іншими у полікультурному суспільстві:

Відповідь:

- 1) толерантність;
- 2) міжетнічна толерантність;
- 3) асиміляція;
- 4) інтолерантність.

8. Толерантність - це:

Відповідь:

- 1) повага, прийняття та правильне розуміння багатого різноманіття культур нашого світу;
- 2) активне ставлення, що формується на основі визнання універсальних прав і свобод людини;
- 3) обов'язок сприяти утвердженню прав людини, плюралізму, демократії та правопорядку;
- 4) усі варіанти правильні.

9. Яким терміном можна позначити наступні характеристики: шанобливе ставлення до мови, якою розмовляють між собою люди; чіткі уявлення і вміння пояснити те, що не існує поганих народів; відсутність будь-якого виду пригнічення (насильства); надання можливості (при наявності бажання) пояснювати свої звичаї і віру, без утисків тощо:

Відповідь:

- 1) культура;
- 2) толерантність;
- 3) міжетнічна толерантність;

4) інтолерантність.

10. Праця «О терпимости» написана:

Відповідь:

- 1) К.Ушинським;
- 2) М.Уолцером;
- 3) Л.Виготським;
- 4) М.Каганом.

11. Толерантність як новий тип соціальних відносин виступає проблемою:

Відповідь:

- 1) культури спілкування представників різних етнічних спільнот;
- 2) у сфері взаємодії різних культур і поглядів всередині однієї країни;
- 3) полікультурної освіти;
- 4) філософії освіти.

12. «Декларація принципів толерантності» затверджена резолюцією 5.61 Генеральної конференції ЮНЕСКО у:

Відповідь:

- 1) 16.09.1996 р.;
- 2) 24.11.1995 р.;
- 3) 16.11.1995 р.;
- 4) неправильні варіанти.

13. «Толерантність» і «терпимість»:

Відповідь:

- 1) синоніми;
- 2) одне і те ж саме;
- 3) протилежні за змістом;
- 4) інша відповідь.

14. Неупереджене ставлення до представників іншої статі, неприпустимість апіорного приписування людині недоліків іншої статі, відсутність ідей про перевагу однієї статі над іншою - це

Відповідь:

- 1) толерантність;
- 2) гендерна толерантність;
- 3) інтолерантність;
- 4) плюралізм.

15. Неупередженість до жителів невеликих або провінційних міст, сіл та інших регіонів з боку столичних жителів і навпаки:

Відповідь:

- 1) толерантність;
- 2) гендерна толерантність;
- 3) географічна толерантність;
- 4) міжетнічна толерантність.

16. Ставлення до догм різних конфесій, особливостей літургій і т.д. з боку віруючих і невіруючих, представників різних конфесійних груп – це:

Відповідь:

- 1) толерантність;
- 2) гендерна толерантність;
- 3) релігійна толерантність;
- 4) міжетнічна толерантність.

17. Ставлення до бомжів, жебраків, наркоманів, алкоголіків, засуджених і т.д. – це:

Відповідь:

- 1) особиста толерантність;
- 2) маргінальна толерантність;
- 3) релігійна толерантність;
- 4) міжетнічна толерантність.

18. Прояви інтолерантності:

Відповідь:

- 1) етноцентризм;
- 2) ксенофобія;
- 3) націоналізм;
- 4) усі варіанти.

19. Негативна поведінка або заклики до негативної поведінки по відношенню до людей виключно на підставі їх належності до іншої групи:

Відповідь:

- 1) етноцентризм;
- 2) дискримінація;
- 3) націоналізм;
- 4) забобони.

- 20. Ідеологія, політика, суспільна психологія і суспільна практика, сутністю якої є ідеї національної винятковості, відособленості і зневаги до інших націй:**

Відповідь:

- 1) ксенофобія;
- 2) дискримінація;
- 3) націоналізм;
- 4) егоцентризм.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ

ТЕМА 5. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

- 1. Звертає особливу увагу у своїх працях на залежність якості педагогічної діяльності від рівня полікультурної підготовки педагогів:**

Відповідь:

- 1) Дж. Бенкс;
- 2) Н. Якса;
- 3) О. Гуренко;
- 4) М. Каган.

- 2. Полікультурна компетентність вчителя:**

Відповідь:

- 1) здатність особистості, яка має полікультурний світогляд й підготовлена до реалізації полікультурного виховання в різних педагогічних ситуаціях;
- 2) інтегративна особистісно-професійна якість педагога, що обумовлює його здатність ефективно брати участь в соціальних процесах полікультурного суспільства, здійснювати міжкультурну взаємодію, враховувати полікультурний склад суб'єктів професійної діяльності;
- 3) статичне особистісне утворення, яке має певну структуру (компоненти) і характеристики (зміст компонентів);
- 4) усі варіанти правильні.

- 3. Основні компоненти полікультурної компетентності педагога:**

Відповідь:

- 1) полікультурна грамотність;
- 2) уміння та навички з полікультурності;
- 3) професійно–особистісні якості вчителя;
- 4) усі варіанти правильні.

4. Полікультурна грамотність - це:

Відповідь:

- 1) знання про розмаїття культур, що складають одне середовище,;
- 2) самопізнання, що виникає із самоспостереження;
- 3) гнучкий підхід до національних та культурних норм;
- 4) усі варіанти правильні.

5. Педагогічні принципи ефективного формування етновиховного середовища закладу вищої освіти:

Відповідь:

- 1) природовідповідності, культуровідповідності, гуманізації;
- 2) народності, поліетнічності;
- 3) толерантності, полікультурності;
- 4) усі варіанти правильні.

6. У моделюванні етновиховного середовища педагогічного навчального закладу О.Будник першочерговим вважає:

Відповідь:

- 1) максимальне врахування природних здібностей особистості студента, його етнопсихологічних та індивідуальних особливостей, пізнавальних інтересів;
- 2) спрямування на вивчення передусім власного історичного досвіду задля розвитку високої громадянської культури;
- 3) формування готовності майбутніх учителів до професійної діяльності в полікультурному середовищі, вміння розв'язувати і запобігати міжетнічним конфліктам;
- 4) усі варіанти правильні.

7. Характеристиками полікультурного освітнього середовища виступають:

Відповідь:

- 1) орієнтація на гуманістичні цінності в розвитку індивідуальності кожного студента;
- 2) захист прав особистості на освіту;
- 3) формування в студентів готовності до збереження й відтворення культури;
- 4) усі варіанти.

8. Полікультурність особистості є однією з:

Відповідь:

- 1) властивостей особистості фахівця;
- 2) основних професійних характеристик особистості майбутнього педагога;
- 3) вроджених якостей фахівця;
- 4) рис характеру.

9. Професійна та полікультурна компетентності розглядаються як:

Відповідь:

- 1) синонімічні поняття;
- 2) основні характеристики особистості майбутнього педагога;
- 3) однопорядкові елементи у системі загальної компетентності людини;
- 4) немає правильної відповіді.

10. Полікультурність є складовою або засобом вияву:

Відповідь:

- 1) особистісної позиції людини;
- 2) професійної підготовки людини;
- 3) міжетнічної толерантності;
- 4) темпераменту.

11. Професійна компетентність - це:

Відповідь:

- 1) система явищ, що включає знання, уміння, навички та професійно значущі якості особистості, які забезпечують виконання професійних обов'язків;
- 2) професійна підготовка майбутнього фахівця;
- 3) знання, уміння і навички здійснення професійної діяльності в умовах полікультурного регіону;
- 4) немає правильної відповіді.

12. Рівні інтеркультурного підходу підготовки вчителів (Антоніо Перотті):

Відповідь:

- 1) дидактичний;
- 2) педагогічний;
- 3) соціальний;
- 4) усі варіанти.

13. Технологія формування полікультурної компетентності магістрів у ЗВО розроблена:

Відповідь:

- 1) Воротняк Л.;
- 2) Будник О.;
- 3) Гривою О.;
- 4) Гуренко О.

14. Структурні компоненти полікультурного навчально-виховного середовища ЗВО:

Відповідь:

- 1) Воротняк Л.;
- 2) Будник О.;
- 3) Гривою О.;
- 4) Гуренко О.

15. Технологія формування полікультурної компетентності вчителя включає компоненти:

Відповідь:

- 1) просторово-семантичний;
- 2) поліетнічний;
- 3) комунікативно-організаційний;
- 4) дидактичний.

16. Етнічна компонента культурно-освітнього простору представляє свого роду «національно-генетичний код», який:

Відповідь:

- 1) формує полікультурну компетентність;
- 2) розвиває національну свідомість особистості;
- 3) зберігає інформацію про історію, етапах розвитку, умов існування та етнічному потенціалі нації;
- 4) немає правильної відповіді.

17. Система впливів і умов формування особистості за заданим зразком, а також можливостей для її розвитку, що містяться в соціальному і просторово-предметному оточенні - це:

Відповідь:

- 1) професійна підготовка фахівця;
- 2) освітнє середовище;
- 3) формування педагогічної майстерності педагога;
- 4) немає правильної відповіді.

18. Проектування полікультурного освітнього простору спрямоване на:

Відповідь:

- 1) організацію умов і можливостей для ефективного розвитку і саморозвитку особистості в умовах полікультурного регіону;
- 2) створення умов і визначення пріоритетів для навчальної, самоосвітньої діяльності особистості;
- 3) організацію умов і можливостей для формування полікультурної компетентності особистості;
- 4) засвоєння професійних знань, умінь і навичок.

19. Складові полікультурного потенціалу навчального процесу:

Відповідь:

- 1) професійна компетентність;
- 2) культура управління системою функціонування полікультурного освітнього середовища;
- 3) комунікативно-організаційна;
- 4) дидактична.

20. Сфери, в яких у студентів повинні бути сформовані певні компетенції відповідно до вимог полікультурної освіти:

Відповідь:

- 1) культура і плюралізм;
- 2) поліетнічна;
- 3) комунікація та культурні бар'єри;
- 4) білінгвальна.

**ТЕМА 6. ФОРМУВАННЯ МІЖЕТНІЧНОЇ
ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ
ШКОЛИ**

1. До технологій полікультурної освіти відносять:

Відповідь:

- 1) коперативне навчання;
- 2) навчальні дискусії;
- 3) групові діалоги;
- 4) усі варіанти правильні.

2. Підготовка сучасних учителів початкової школи здійснюється в процесі теоретичної та практичної підготовки і спрямована на досягнення таких результатів початкової освіти:

Відповідь:

- 1) формування в учнів системи знань, предметних і універсальних способів дій, які забезпечують можливість продовження освіти в основній школі;
- 2) виховання уміння і бажання вчитися (здатність до самоорганізації з метою вирішення навчальних завдань);
- 3) розвиток основних сфер особистості учнів - емоційної, пізнавальної, саморегуляції;
- 4) усі варіанти.

3. Ефективність формування полікультурної компетентності майбутніх вчителів забезпечується системою психолого-педагогічних умов, серед яких:

Відповідь:

- 1) опора на основні положення теорії полікультурної освіти: відкритість, культурний плюралізм, діалог культур, контекстність, діяльнісне засвоєння культури;
- 2) вибір засобів, методів, форм освіти, відповідних методологічним характеристикам компетентнісного підходу;
- 3) інтегративний підхід до організації освітнього процесу;
- 4) усі варіанти правильні.

4. Опора на рольову теорію особистості при організації формування полікультурної компетентності студентів – це:

Відповідь:

- 1) одна із психолого-педагогічних умов формування полікультурної компетентності;
- 2) засіб формування полікультурної компетентності;
- 3) підхід до організації освітнього процесу;
- 4) усі варіанти правильні.

5. Етапи формування полікультурної компетентності майбутніх вчителів:

Відповідь:

- 1) соціально-особистісний;
- 2) перехідний;
- 3) професійно-особистісний;
- 4) усі варіанти правильні.

6. Метою якого етапу формування полікультурної компетентності майбутніх вчителів є екстраполяція змісту полікультурної компетентності у сферу

професійної діяльності, становлення готовності і здатності студентів до ефективної педагогічної взаємодії з урахуванням полікультурності професійного співтовариства:

Відповідь:

- 1) соціально-особистісного;
- 2) перехідного;
- 3) професійно-особистісного;
- 4) особистісного.

7. Метою якого етапу формування полікультурної компетентності майбутніх вчителів є засвоєння студентами змісту полікультурної компетентності, становлення їх готовності та здатності до ефективної життєдіяльності:

Відповідь:

- 1) соціально-особистісного;
- 2) перехідного;
- 3) професійно-особистісного;
- 4) особистісного.

8. Повноцінне засвоєння студентами педагогічного змісту полікультурної компетентності, становлення готовності і здатності до здійснення полікультурного виховання учнів – це:

Відповідь:

- 1) мета професійно-особистісного етапу формування полікультурної компетентності;
- 2) результат формування полікультурної компетентності;
- 3) метод формування полікультурної компетентності;
- 4) немає правильної відповіді.

9. Показники сформованості міжетнічної толерантності у майбутніх учителів початкових класів:

Відповідь:

- 1) когнітивний;
- 2) мотиваційно-ціннісний;
- 3) діяльнісно-поведінковий;
- 4) усі варіанти.

10. Інтеріоризованість цінностей, вираженість інтересів та мотивів, представлених у змісті – це сутність...компонента полікультурної компетентності:

Відповідь:

- 1) когнітивного;
- 2) мотиваційно-ціннісного;
- 3) діяльнісно-поведінкового;
- 4) особистісного.

11. У теоретичному плані формування педагогічного професіоналізму ми пов'язуємо з:

Відповідь:

- 1) розвитком професійно-ціннісних орієнтацій і якостей особистості;
- 2) послідовним удосконаленням майбутнім учителем своєї професійно-педагогічної культури;
- 3) нарощуванням творчого начала в освітньо-виховній діяльності;
- 4) усі варіанти.

12. Основні компоненти полікультурної компетентності вчителя початкових класів:

Відповідь:

- 1) полікультурна грамотність;
- 2) уміння та навички полікультурності;
- 3) професійно-особистісні якості вчителя;
- 4) усі варіанти.

13. Однією з умов організації практичної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до роботи в умовах полікультурного регіону є:

Відповідь:

- 1) полікультурна грамотність;
- 2) уміння та навички полікультурності;
- 3) професійно-особистісні якості вчителя;
- 4) різнобічна орієнтація майбутнього вчителя на всі сфери педагогічної діяльності згідно вимог полікультурної освіти.

14. Професійна діяльність учителя початкових класів в умовах поліетнічного регіону передбачає:

Відповідь:

- 1) ряд особливих вимог щодо його особистісних якостей та спеціальних умінь, навичок у сфері полікультурної освіти;
- 2) професійну компетентність + полікультурну компетентність;
- 3) немає правильної відповіді;
- 4) усі варіанти правильні.

15. Спеціальна підготовка до діяльності в полікультурному середовищі включає:

Відповідь:

- 1) знання про розмаїття культур;
- 2) професійну спрямованість на виховання міжнаціональної толерантності учнів, оволодіння методами впливу в ситуації культурної взаємодії;
- 3) формування професійно-особистісних якостей вчителя;
- 4) усі варіанти.

16. Складний, динамічний і безперервний процес, який вимагає врахування сучасних вимог полікультурної освіти:

Відповідь:

- 1) професійна педагогічна підготовка майбутнього вчителя;
- 2) професійна педагогічна підготовка майбутнього вчителя до роботи в поліетнічному регіоні;
- 3) полікультурна компетентність;
- 4) міжетнічна толерантність.

17. Формування міжетнічної толерантності майбутнього вчителя початкових класів можливо за умови:

Відповідь:

- 1) організації полікультурної освіти, покликаної формувати терпимість, культуру міжнаціонального спілкування, діалог культур тощо;
- 2) сформованості умінь та навичок полікультурності;
- 3) розвитку високого рівня професійно-особистісних якостей вчителя;
- 4) усі варіанти.

18. Основні параметри міжетнічної толерантності:

Відповідь:

- 1) наявність елементарних світоглядних і мотиваційних підстав для взаємодіючих етносів;
- 2) досягнення справжнього взаєморозуміння, яке полягає не тільки в розумінні іншого етнічного суб'єкта, але і його ставлення до себе як рівного партнера по спілкуванню;
- 3) пошук можливостей для збігу інтересів взаємодіючих етнічних суб'єктів;
- 4) усі варіанти.

19. Продовження аудиторної роботи або окремих елементів у процесі професійної підготовки майбутнього фахівця, в тому числі й до роботи в полікультурному середовищі:

Відповідь:

- 1) виховна діяльність;
- 2) позааудиторна робота;
- 3) аудиторна робота полікультурної спрямованості;
- 4) усі варіанти.

20. Найбільш доцільним підходом до організації позааудиторної роботи майбутніх учителів початкових класів вважається:

Відповідь:

- 1) системний;
- 2) етнічний;
- 3) індивідуальний;
- 4) немає правильної відповіді.

ТЕМА 7. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ВИХОВАННЯ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ТА КУЛЬТУРИ МІЖНАЦІОНАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

1. Одна із сучасних програм соціокультурної адаптації дітей з сімей мігрантів розроблена:

Відповідь:

- 1) Г.Солдатовою;
- 2) О.Хухлаєвою та М.Чібісовою;
- 3) В.Давидовим;
- 4) О.Гуренко.

2. Згідно з концепцією Ж. Піаже, дитина починає чітко ідентифікувати себе із своєю етнічною групою у віці:

Відповідь:

- 1) 8-9 років;
- 2) 6-7 років;
- 3) 2-3 роки;
- 4) 14-15 років.

3. На думку Дж. Бзінкса, процес полікультурної освіти на рівні окремих учителів відображається у таких сферах їхніх дій:

Відповідь:

- 1) інтеграція змісту;

- 2) процес конструювання знань;
- 3) «справедлива» педагогіка;
- 4) усі варіанти.

4. Причиною комунікативних бар'єрів у міжетнічному спілкуванні можуть бути:

Відповідь:

- 1) етнічні стереотипи, упередження та забобони;
- 2) соціальна каузальна атрибуція;
- 3) етноцентризм;
- 4) усі варіанти правильні.

5. Досягнення високої ефективності освітнього процесу в полікультурній школі за допомогою планування, організації та контролю навчального процесу - це:

Відповідь:

- 1) крос-культурний менеджмент;
- 2) пошук і акцентування культурних універсалій в управлінні при визнанні та повазі культурних відмінностей;
- 3) формування специфічної корпоративної культури, яка виникає на базі національних ділових культур, гармонійно поєднує в собі окремі аспекти культури кожного етносу, але не повторює повністю жодну з них;
- 4) усі варіанти правильні.

6. Особистість педагога в полікультурній освіті характеризується наступними якостями:

Відповідь:

- 1) уміння сприймати себе, інших, природність, безпосередність, простота;
- 2) свіжість сприйняття, глибокі міжособистісні відносини;
- 3) наявність почуття гумору, креативність, оптимістична життєва позиція;
- 4) усі варіанти.

7. Які потреби (згідно А. Маслоу) сучасного вчителя необхідно задовольняти для реалізації ефективної діяльності в полікультурній освіті:

Відповідь:

- 1) фізіологічні;
- 2) соціальні;
- 3) потреба у самоповазі;
- 4) усі варіанти.

8. Форми покращення міжкультурної взаємодії у класі є:

Відповідь:

- 1) ігри та тренінги;
- 2) спільна діяльність;
- 3) спільна праця;
- 4) усі варіанти.

9. Педагогічний етноцентризм:

Відповідь:

- 1) провокує нетерпимість, гіпертрофію ідей свого (власного);
- 2) формує міжетнічну толерантність;
- 3) виховує індивідуальність;
- 4) усі відповіді неправильні.

10. Важливий шлях становлення носія загальнонаціональної культури в багатоетнічному суспільстві, істотна умова подолання мовного бар'єру та освітніх успіхів школярів у багатонаціональному класі:

Відповідь:

- 1) полікультурна освіта;
- 2) білінгвальне навчання;
- 3) полімовна підготовка;
- 4) усі варіанти.

11. Хто із науковців вважає, що майбутнім учителям особливо важливо «уміти працювати з різними в культурному відношенні людьми, правильно розуміти людську відмінність, бути толерантними до них, вміти стверджувати своїми особистими справами і словами культурний плюралізм в суспільстві»:

Відповідь:

- 1) Г.Дмитрієв;
- 2) М.Каган;
- 3) А.Хуторський;
- 4) М.Євтух.

12. Завдання залучення дітей та молоді до своєї національної традиційної культури може вирішуватися через такі види навчальної і позанавчальної виховної роботи:

Відповідь:

- 1) виховні заходи полікультурної тематики;
- 2) проведення національних свят, у тому числі релігійних;
- 3) гуртки художніх промислів і ремесел;
- 4) усі варіанти.

13. Серед важливих напрямків етноорієнтованої освіти і виховання можна виділити такі:

Відповідь:

- 1) поєднання в системі виховання загальнолюдських, національно-культурних і етноспецифічних цінностей, що охоплюють основні аспекти соціокультурного життя і самовизначення;
- 2) розвиток національної самосвідомості;
- 3) вивчення і поглиблення знання рідної мови;
- 4) усі варіанти.

14. Впровадженню етнокультурної складової в освітній процес початкової школи сприяють:

Відповідь:

- 1) проектування освітнього процесу з урахуванням специфіки національно-культурних, історичних, природних та інших умов свого регіону;
- 2) полікультурна компетентність вчителя;
- 3) підбір методів і форм, оптимально відповідних особливостям культури народів свого регіону;
- 4) усі варіанти.

15. Толерантність вчителя початкової школи впливає на ефективність педагогічної діяльності, виступаючи як:

Відповідь:

- 1) його полікультурна грамотність;
- 2) професійно важлива якість;
- 3) особиста риса характеру;
- 4) усі варіанти.

16. Зміст полікультурної освіти зорієнтований на створення умов для:

Відповідь:

- 1) соціально-культурної ідентифікації особистості майбутнього вчителя початкових класів;
- 2) визначення статусу особистості за участю майбутнього вчителя початкових класів у міжкультурному діалозі;
- 3) формування уявлень майбутнього вчителя початкових класів про культурно-етнічне різноманіття світу;
- 4) усі варіанти.

17. Національно-ціннісна орієнтація особистості майбутнього вчителя початкових класів є елементом:

Відповідь:

- 1) міжетнічної толерантності;
- 2) професійної культури;
- 3) громадянської позиції;
- 4) полікультурної освіти.

18. Ефективність полікультурної підготовки студентів залежить від:

Відповідь:

- 1) узгодженості цілей і завдань професійної підготовки та полікультурної освіти;
- 2) умінь та навичок полікультурності;
- 3) чіткості і послідовності вимог, які ставляться до майбутнього педагога;
- 4) усі варіанти.

19. Умовами ефективності процесу підготовки майбутнього вчителя початкових класів до діяльності в полікультурному середовищі є:

Відповідь:

- 1) системний відбір змісту, що включає спеціальну, загально-педагогічну та етнопедагогічну підготовку;
- 2) оптимальне використання сукупності технологій, спрямованих на організацію полікультурного виховання молодших школярів;
- 3) професійно-особистісні якості вчителя;
- 4) усі варіанти.

20. Готовність майбутнього вчителя початкових класів до реалізації полікультурного змісту початкової освіти - це:

Відповідь:

- 1) інтегративне психолого-педагогічне новоутворення особистості вчителя, яке характеризується сформованою загальною та професійною культурою, глибиною і гнучкістю педагогічного мислення;
- 2) полікультурна компетентність майбутнього вчителя початкових класів;
- 3) педагогічна майстерність вчителя;
- 4) усі варіанти.

ТЕМА 8. СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З БАТЬКАМИ В УМОВАХ ПОЛІЕТНІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

- 1. Соціально-педагогічна група людей, призначена для оптимального задоволення потреб у самозбереженні (продовження роду) і самоствердження (самоповага) кожного її члена.:**

Відповідь:

- 1) сім'я;
- 2) національність;
- 3) етнос;
- 4) національна меншина.

- 2. Загальна форма руху, вплив об'єктів один на одного:**

Відповідь:

- 1) обмін;
- 2) взаємодія;
- 3) рухова активність;
- 4) немає правильної відповіді.

- 3. Особистісно орієнтована освіта передбачає орієнтацію на навчання, виховання і розвиток усіх учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей.:**

Відповідь:

- 1) вікових, фізіологічних, психологічних, інтелектуальних;
- 2) освітніх потреб;
- 3) ставлення до кожної дитини як до унікальної індивідуальності;
- 4) усі варіанти.

- 4. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія включає:**

Відповідь:

- 1) комунікацію як обмін інформацією;
- 2) взаємодію як обмін діями;
- 3) взаємозалежність;
- 4) усі варіанти.

- 5. Партнери взаємодіють один з одним, активно сприяють досягненню індивідуальних цілей кожного і загальних цілей спільної діяльності - це:**

Відповідь:

- 1) міжетнічна толерантність;
- 2) співпраця;

- 3) громадянська позиція;
- 4) взаєморозуміння.

6. Соціально-адаптаційна функція освітнього простору допомагає мігрантам:

Відповідь:

- 1) адаптуватися в «іншокультурному» середовищі;
- 2) налагодити спілкування з представниками різних національностей;
- 3) здобувати освіту;
- 4) співпрацювати з представниками різних етносів.

7. Для здійснення соціально-адаптаційної функції необхідно:

Відповідь:

- 1) залучення мігрантів до засвоєння культури та духовної спадщини народу в процесі створення нової етнічної культури;
- 2) взаємодія усіх соціальних служб в роботі з мігрантами;
- 3) викорінення причин негативних явищ в моральному і духовному становленні особистості учнів-мігрантів;
- 4) усі варіанти.

8. Культурологічна функція освітнього простору полягає у:

Відповідь:

- 1) формуванні полікультурної компетентності;
- 2) розгляді культури міжнаціонального взаємодії;
- 3) становленні толерантної громадянської позиції;
- 4) розвитку культури міжнаціонального спілкування.

9. Культурологічна функція освітнього простору здійснюється в умовах:

Відповідь:

- 1) полікультурної освіти;
- 2) полікультурної взаємодії;
- 3) утвердження парадигми культуродоцільної особистісно орієнтованої освіти;
- 4) полікультурного виховання.

10. Полікультурний освітній простір забезпечує освіту учнів-представників різних етносів і:

Відповідь:

- 1) закладає базові, фундаментальні основи культури особистості: моральну, екологічну, естетичну, економічну та ін.;

- 2) здійснює полікультурне виховання;
- 3) розвиває культуру міжнаціонального спілкування;
- 4) формування міжетнічної толерантності.

11. Комунікативно-інтеграційна функція освітнього простору визначає:

Відповідь:

- 1) рівень міжетнічної толерантності;
- 2) рівень культури спілкування;
- 3) стійкість громадянської позиції;
- 4) включення учнів – представників різних національностей у зону міжнаціонального спілкування.

12. Для реалізації комунікативно-інтеграційної функції освітнього простору необхідним є:

Відповідь:

- 1) інтеграція культур в системі полікультурного освітнього простору;
- 2) співпраця з батьками учнів – представників різних національностей;
- 3) виховання у дітей почуття толерантності, чуйності;
- 4) усі варіанти.

13. Форми спілкування з батьками учнів:

Відповідь:

- 1) зустрічі групи батьків;
- 2) святкові заходи;
- 3) батьківські збори;
- 4) усі варіанти.

14. Суб'єктом сім'ї і сімейного виховання є:

Відповідь:

- 1) особистість батьків;
- 2) особистість дитини;
- 3) сім'я;
- 4) усі варіанти.

15. Протиріччя між учителем і батьками учнів зумовлені:

Відповідь:

- 1) труднощами і складностями процесу навчання і виховання;
- 2) відмінністю в типі відносин школи і сім'ї до дитини;
- 3) впливом різної інформованості сторін про дитину, на основі якої вчитель і батьки по-різному судять про неї;
- 4) усі варіанти.

16. Обставини, що створюють труднощі у відносинах між учителем і батьками молодших школярів:

Відповідь:

- 1) нестача часу у вчителя;
- 2) нестача часу у батьків;
- 3) відсутність взаєморозуміння;
- 4) усі варіанти.

17. Сукупність моральних норм для педагогічної співпраці «діти-батьки-педагоги»:

Відповідь:

- 1) відчувати моральну відповідальність перед батьками молодших школярів за навчання і виховання їх дітей;
- 2) тактовно і обгрунтовано ставити необхідні вимоги до батьків молодших школярів, не перекладаючи при цьому на них своїх обов'язків ;
- 3) терпляче вислуховувати критичні зауваження батьків на свою адресу, рахуватися з ними;
- 4) усі варіанти.

18. Умови підвищення педагогічної культури батьків, згідно вимог полікультурної освіти, з якими необхідно ознайомлювати майбутніх фахівців:

Відповідь:

- 1) проведення батьківських тематичних зборів, лекцій, семінарів на яких розглядаються актуальні питання та проблеми полікультурної спрямованості;
- 2) залучення батьків до виховних заходів, ігор, змагань, виступів;
- 3) індивідуальна робота з батьками, консультування;
- 4) полікультурна компетентність вчителя.

19. Позакласна робота в умовах сучасного поліетнічного середовища вимагає від майбутнього вчителя:

Відповідь:

- 1) толерантності;
- 2) сформованої полікультурної компетентності;
- 3) організацію та проведення заходів спрямованих на міжкультурне взаєморозуміння;
- 4) усі варіанти.

20. Специфіка професійної підготовки майбутніх учителів до роботи з батьками полягає в:

Відповідь:

- 1) ознайомленні студентів зі змістом і методикою навчально-виховного процесу, що організовує школа;
- 2) необхідності виробленні однакових вимог, загальних принципів, визначення мети і завдань виховання дитини;
- 3) ознайомленні з родинними традиціями представників національних меншин, які навчаються у класі;
- 4) усі варіанти правильні.

Критерії оцінювання

Тестові завдання оцінюються за номінальною шкалою (1 бал за правильну відповідь, 0 балів за неправильну відповідь). Підсумкова оцінка тесту формується шляхом підсумовування набраних балів. Помноживши отримане значення на 100%, можна привести підсумкову оцінку до традиційної наступним чином:

«2 (незадовільно)» - менше 50%

«3 (задовільно)» - 50% - 70%

«4 (добре)» - 70% - 90%

«5 (відмінно)» - 90% - 100%.

Ключі до розв'язання тестів

ТЕМА 1. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТКУ ПОЛКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ В СВІТІ

1-1,3,4; 2-1,2,3 3-1; 4-1; 5-1; 6-2; 7-4; 8-4; 9-1;
10-4; 11-1; 12-2; 13-3; 14-2; 15-1; 16-1; 17-4; 18-2;
19-1; 20-4.

ТЕМА 2. ПОЛКУЛЬТУРНА ОСВІТА ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНИХ СТОСУНКІВ

1-1; 2-1; 3-2; 4-2; 5-3; 6-1; 7-2; 8-1,2; 9-2;
10-3; 11-2; 12-2; 13-4; 14-1; 15-1; 16-1; 17-1; 18-2;
19-4; 20-2.

ТЕМА 3. ЕТНОПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В ПОЛКУЛЬТУРНІЙ ОСВІТІ

1-4; 2-1,4; 3-4; 4-1,3; 5-1; 6-1; 7-3; 8-1; 9-4;
10-1; 11-1,3; 12-1; 13-1,2; 14-2; 15-4; 16-4; 17-1,2; 18-4;
19-1; 20-1.

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ «ТОЛЕРАНТНІСТЬ» ТА «МІЖЕТНІЧНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ»

1-2; 2-2; 3-4; 4-1,2; 5-4; 6-1,2; 7-2; 8-4; 9-3;
10-2; 11-2; 12-3; 13-3; 14-2; 15-3; 16-3; 17-2; 18-4;
19-2; 20-3.

**ТЕМА 5. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ
МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ**

1-2; 2-4; 3-4; 4-4; 5-4; 6-4; 7-4; 8-2; 9-3;
10-2; 11-1; 12-4; 13-1; 14-1; 15-1,3; 16-3; 17-2; 18-1,3;
19-2; 20-1,3.

**ТЕМА 6. ФОРМУВАННЯ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

1-4; 2-4; 3-4; 4-1; 5-4; 6-2; 7-1; 8-1; 9-4;
10-2; 11-4; 12-4; 13-4; 14-1,2; 15-1,2; 16-2; 17-1; 18-4;
19-2; 20-1;

**ТЕМА 7. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО
ВИХОВАННЯ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ТА КУЛЬТУРИ
МІЖНАЦІОНАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ
ШКОЛИ**

1-1; 2-1; 3-4; 4-4; 5-1; 6-4; 7-4; 8-4; 9-1;
10-2; 11-1; 12-4; 13-4; 14-4; 15-2; 16-4; 17-2; 18-1,3;
19-1,2; 20-1.

**ТЕМА 8. СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З БАТЬКАМИ В УМОВАХ
ПОЛІЕТНІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА**

1-1; 2-2; 3-4; 4-1,2; 5-2; 6-1; 7-4; 8-2; 9-3;
10-1; 11-4; 12-4; 13-4; 14-2; 15-2; 16-1,2; 17-4; 18-1,2,3;
19-2,3; 20-4.

Список використаних та рекомендованих джерел

Базова

1. Атрощенко Т.О. Теорія і практика формування міжетнічної толерантності майбутніх вчителів початкової школи: методичні рекомендації до вивчення спецкурсу для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» освітнього ступенямагістр /Т.О.Атрощенко - Мукачєво: МДУ, 2017. - 65 с.

2. Гомоннай В.В. Антологія педагогічної думки Закарпаття (XIX XX ст.) [Текст] / В.В. Гомоннай. – Ужгород: Закарпаття, 1992. – 298с.

3. Козубовська І.В., Атрощенко Т.О. Зарубіжний досвід підготовки фахівців в системі полікультурної освіти /І.В.Козубовська, Т.О.Атрощенко //Методичні рекомендації. - Ужгород УжНУ, 2016. - 43 с.

4. Козубовська І.В., Атрощенко Т.О. Зарубіжний досвід полікультурної освіти /І.В.Козубовська, Т.О.Атрощенко //Методичні рекомендації. - Ужгород УжНУ, 2016. - 30 с.

5. Освіта Закарпаття: монографія / В.В.Химинець, П.П.Стрічик, Б.М.Качур, М.І.Талапканич. – Ужгород: Карпати, 2009. – 464 с.

6. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: підручник. Реком. МОНУ / О.Я. Савченко. – К: Генеза, 2002. – 368 с.

7. Фізеші О.Й. Навчально-методичний методичний комплекс дисципліни «Розвиток освіти регіону (на прикладі Закарпаття)» /О.Й.Фізеші. - Мукачєво: МДУ, 2015. – 93 с.

8. Фізеші О. Й. Початкова школа на Закарпатті (друга половина XIX – початок XXI ст.): монографія / О. Й. Фізеші. – Ужгород: МДУ, 2015. – 528 с.

Рекомендована

9. Бріт Н.М., Шульга Н. В. Організаційно-педагогічні засади розвитку полікультурної освіти у вищих навчальних закладах Великої Британії: монографія / Н. М. Бріт, Н. В. Шульга; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т ім. П.Тичини. – Умань: ФОП Жовтий , 2015. – 152 с.

10. Гончаренко Л. А. Формування полікультурної компетентності вчителів загальноосвітньої школи: навчальний посібник для студентів / Л. А. Гончаренко, В. В. Кузьменко. – Х.: РІПО, 2006. – 92 с.

11. Гуренко О. І. Полікультурна освіта майбутніх соціальних педагогів : теоретико-методичний аспект: [монографія] / О. І. Гуренко. – Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2014. – 588 с.

12. Гуренко О. І. Формування етнокультурної компетентності майбутніх педагогів в умовах поліетнічного середовища: навч. посіб. / О. І. Гуренко. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, ЛТД», 2007. – 168 с.

13. Декларация принципов терпимости [Электронный ресурс]: утв. резолюцией 5.61 Генеральной конференции ЮНЕСКО от 16 нояб. 1995 г. – Режим доступа: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_503.
14. Етнічний довідник: у 3 ч. / [Аза Лариса, Афонін Едуард, Васильева Людмила та ін.; голов. ред. Володимир Євтух; Центр етносоціол. та етнополіт. досліджень, Ін-т соціології НАН України]. – Київ, 1996. – Ч.1. Етнічні меншини в Україні. – 141 с.
15. Євтух В. Б. Вступ до етнопедагогіки: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Євтух Володимир Борисович, Марушкевич Алла Адамівна, Дем'яненко Наталія Миколаївна [та ін.]; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ: ВПЦ Київ. ун-т, 2004. – 88 с.
16. Євтух В. Б. Тенденції етнонаціонального розвитку українського суспільства / В. Б. Євтух // Етнічні спільноти України: довідник / Ін-т етнічних, регіонал. та діаспорознавчих студій. – Київ: Фенікс, 2001. – 252 с.
17. Коваль Т. В. Психолого-педагогічні засади взаємодії вчителя з батьками в сучасному поліетнічному середовищі: метод. рек. для студентів спец. «Початкова освіта» / за ред. Т. В. Коваль. – Івано-Франківськ: НАІР, 2014. – 72 с.
18. Колодій А. Про поліетнічність України: кількісний та якісний виміри Електронний ресурс / А. Колодій // Україна – проблема ідентичності: людина, економіка, суспільство. – Режим доступу: http://www.kennan.kiev.ua/kkp/content/publications/conf_books/Lviv_text.pdf.
19. Наушабаева С. У. Проблема поликультурного образования в американской педагогике (анализ концепции Д. Бэнкса) / С. У. Наушабаева // Педагогика. – 1993. – № 1. – С. 104–110.
20. Пірен М. І. Етнопсихологія: підруч. для студентів вищ. навч. закл. / М. І. Пірен; Відкр. міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – Київ: Ун-т «Україна» 2011. – 526 с.
21. Пуховська Л. П. Компетентнісний підхід в Європейській педагогічній освіті: історія, теорія і практика // Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія та практика: монографія / Л. П. Пуховська, Н. М. Авшенюк, 212 Т. М. Десятов, Л. М. Дяченко, Н. О. Постригач, О. В. Сулима – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – С. 50 – 81.

Навчально-методичне видання

Атрощенко Т.О.

**Теорія і практика формування
міжетнічної толерантності майбутніх
учителів початкової школи**

Збірник тестових завдань з курсу

Тираж 300 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>